

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Regionaal havengebonden bedrijventerrein Kop van Noord-Holland

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
en de aanvulling daarop

27 augustus 2009 / rapportnummer 2119-72

1. OORDEEL OVER HET MER

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord en Heijmans Vastgoed B.V. hebben het voornemen om in de gemeente Anna Paulowna een havengebonden bedrijventerrein, het Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein Kop van Noord-Holland, te realiseren. Voorzien wordt een binnenhaven bevaarbaar voor schepen met een laadvermogen van 1350 ton en een bedrijventerrein van maximaal 84 hectare bruto (maximaal 60 hectare netto). Ten behoeve van de wijziging van het bestemmingsplan is een milieueffectrapport (MER)¹ opgesteld.

Tijdens de toetsing heeft een gesprek plaats gevonden tussen de Commissie, het bevoegd gezag en de initiatiefnemer. Daar heeft de Commissie kenbaar gemaakt dat het MER naar haar oordeel op een aantal onderdelen onvolledig was. Naar aanleiding hiervan heeft de initiatiefnemer nadere informatie aangeleverd over:

- de bandbreedte van de milieueffecten (water, geluid, licht);
- de effecten van licht en geluid op Natura 2000-gebied de Waddenzee;
- het mma.

De Commissie is van oordeel dat essentiële informatie in het MER en de aanvulling daarop grotendeels aanwezig is, om het milieubelang een volwaardige rol te geven bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. Over de effecten van de geluidsbelasting op het Natura 2000-gebied Waddenzee, is echter niet voldoende informatie aanwezig. De Commissie adviseert dit voor de verdere besluitvorming over het bestemmingsplan aan te vullen.

De uiteindelijke inrichting en milieugevolgen van het havengebonden bedrijventerrein zullen in grote mate bepaald worden door de bedrijven die zich op het terrein zullen vestigen. Echter, de wens om zoveel mogelijk flexibiliteit te behouden voor de inrichting van het terrein, zoals grootte van kavels, vormgeving en locatie van haven/kade, vindt haar doorwerking in het MER en vooral in de vormgeving van het voorontwerp-bestemmingsplan. Hierdoor blijven veel vragen over de uiteindelijke invulling van het havengebonden bedrijventerrein bestaan. Om toch inzicht in de milieugevolgen van het voornemen te geven zijn in het MER en de aanvulling daarop, mogelijke bandbreedtes van milieueffecten gegeven.

Het MER toont aan dat de geluidsbelasting op de Kooyhoekschor, onderdeel van Natura 2000-gebied Waddenzee, reeds het kritische geluidsniveau overschrijdt. Realisatie van het havengebonden bedrijventerrein betekent een, zij het geringe, verdere geluidsbelasting voor dit gebied. Omdat het hier om een reeds zwaar overbelaste situatie gaat in een gebied waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd voor soorten die gevoelig zijn voor geluid, kunnen volgens de Commissie negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebied Waddenzee op voorhand niet worden uitgesloten. De Commissie adviseert voorafgaand aan de besluitvorming antwoord te geven op de vraag, in hoeverre het voornemen kan leiden tot significante effecten op soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebied de Waddenzee

¹ Voor nadere projectgegevens en bijzonderheden wordt verwezen naar bijlage 1 en voor een overzicht van zienswijzen naar bijlage 2.

zijn geformuleerd. In het geval dat negatieve gevolgen niet zijn uit te sluiten dient een passende beoordeling te worden opgesteld.²

- De aanvulling heeft niet ter visie gelegen. De Commissie adviseert de aanvulling, inclusief de informatie over de gevolgen van geluidtoename voor het Natura 2000-gebied Waddenzee, bij het ontwerp-bestemmingsplan ter visie te leggen.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie toegelicht. Hierbij wordt per paragraaf eerst aangegeven welke essentiële tekortkoming er bestond in het MER en wordt vervolgens het oordeel van de Commissie over het MER en de aanvulling tezamen gegeven. In hoofdstuk 3 worden aanbevelingen gedaan voor het vervolgtraject.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL

2.1 Gevolgen voor Natura 2000-gebied Waddenzee

2.1.1 Geluid

MER

Over het aspect geluid staat in het MER dat “effecten kunnen worden uitgesloten wanneer uit berekeningen blijkt, ...en het geluidsniveau niet hoger reikt dan 40 dB(A) op de Balgzanddijk”. In het MER is, per alternatief, het opschuiven van de 40 dB(A)-contour bepaald als maat voor de toename van door geluid verstoorde oppervlakte. Daarbij was echter geen rekening gehouden met geluidsverstoring door het industrieterrein Oostoever en het vliegveld De Kooy, terwijl die voor het bepalen van cumulatieve effecten wel van belang is.

Ook werd niet ingegaan op de mate van geluidstoename in het gebied tussen de Balgzanddijk en de 40 dB(A)-contour. In het MER wordt geconstateerd dat de schorren in dit gebied (met name Kooyhoekschor), ondanks de aanwezige geluidverstoring, van groot belang zijn voor verschillende vogelsoorten als hoogwatervluchtplaats en als foerageer- en broedgebied. Ook voor deze zone dienen de effecten van de extra geluidsbelasting als gevolg van het voornemen bepaald te worden. De Commissie achtte onvoldoende aannemelijk gemaakt dat negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Waddenzee met zekerheid zijn uit te sluiten.

Aanvulling

Uit de aanvulling blijkt dat op het Kooyhoekschor (onderdeel van Natura 2000-gebied Waddenzee) het kritische geluidsniveau reeds wordt overschreden. Realisatie van het Regionaal havengebonden bedrijventerrein betekent een, weliswaar geringe, verdere toename van de geluidsbelasting voor dit gebied.

Voor de Waddenzee zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor soorten die gevoelig zijn voor geluid. Deze zijn echter niet gegeven. Evenmin is inzicht in het voorkomen en de verspreiding van deze soorten gegeven. Door het ontbreken van deze informatie en omdat het kritische geluidsniveau op het Kooyhoekschor al wordt overschreden, is volgens de Commissie onvol-

² Aangezien het opgestelde MER gekoppeld is aan een bestemmingsplan wijziging dient in het geval significant negatieve gevolgen op Natura 2000 niet zijn uit te sluiten een passende beoordeling te worden opgesteld welke in het MER dient te worden opgenomen. Dit is tevens in de startnotitie van april 2008 op pagina 2 uitgelegd.

doende aannemelijk gemaakt dat gevolgen voor het Natura 2000-gebied Waddenzee als gevolg van een verdere toename van geluid zijn uit te sluiten.

- De Commissie adviseert voorafgaande aan de besluitvorming de mogelijke gevolgen van de extra geluidsbelasting van het voornemen op de instandhoudingsdoelstellingen die geformuleerd zijn voor Natura 2000-gebied Waddenzee inzichtelijk te maken. Geef hiertoe aan:
 - welke van deze soorten mogelijk in het gebied voorkomen en in hoeverre deze gevoelig zijn voor geluid;
 - of en hoe voor welke soorten instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd;
 - deze soorten van het gebied gebruik maken, om welke elementen in het gebied het dan gaat, de periode waarin en de voorkomende aantallen;
 - of door het voornemen kans bestaat op negatieve effecten op het Natura 2000-gebied Waddenzee en zo ja, of er een kans bestaat dat deze negatieve effecten significant zijn.³

Indien blijkt, dat significant negatieve gevolgen niet zijn uit te sluiten, dient een passende beoordeling te worden opgesteld. Deze behoort onderdeel uit te maken van het planMER.

2.1.2

Licht

MER

Voor de vergelijking van de alternatieven is de kwalitatieve benadering voor licht toereikend. Echter, om de mogelijke gevolgen van lichtuitstraling van het voornemen op Natura 2000-gebied Waddenzee inzichtelijk te maken, kon niet met een kwalitatieve beoordeling worden volstaan. Ook in het MER wordt geconcludeerd dat voor besluitvorming over het bestemmingsplan een gedetailleerd lichtonderzoek moet worden uitgevoerd. De Commissie onderschrijft deze conclusie en constateert dat mogelijke gevolgen op Natura 2000-gebied Waddenzee van licht onvoldoende inzichtelijk zijn gemaakt.

Aanvulling

In de aanvulling zijn mogelijke effecten van licht nader onderzocht. Hiertoe zijn drie scenario's gemodelleerd en is de uitstraling van licht gerelateerd aan de voor het gebied geldende instandhoudingsdoelstellingen en aanwezigheid van deze soorten. Op basis hiervan wordt geconcludeerd dat significant negatieve gevolgen door lichtuitstraling van het voornemen op de instandhoudingsdoelstellingen van de Waddenzee, met uitzondering van de waarde 'natuurlijke duisternis', kunnen worden uitgesloten. De Commissie onderschrijft deze conclusie en constateert dat maatregelen mogelijk zijn om de lichtuitstraling te beperken.

- De Commissie adviseert:
 - aanvullend de bij het mma genoemde 'groene' ledverlichting als mitigerende maatregel te overwegen;
 - specifieke verlichtingsvoorschriften te overwegen om bovenmatige uitstraling naar de directe omgeving en het natuurgebied te voorkomen.

³ Indien mitigerende maatregelen nodig zijn om negatieve effecten te voorkomen dient een passende beoordeling te worden opgesteld.

2.2 Bandbreedte milieueffecten

MER

In het MER wordt ontbrekende informatie, gerelateerd aan de uiteindelijke inrichting van het bedrijventerrein en/of vestiging van individuele bedrijven, als leemte in kennis beschouwd. De Commissie achtte dit onjuist.⁴ Bij het ontbreken van dergelijke informatie dient het MER de bandbreedte van de gevolgen voor het milieu van het voornemen inzichtelijk te maken. Weliswaar is bij de opzet van de alternatieven gevarieerd met belangrijke ruimtelijke aspecten, maar via de effectenscores is onvoldoende inzichtelijk gemaakt of het meest milieuvriendelijke alternatief en het daarvan afgeleide voorkeursalternatief als basis voor het ontwerp-bestemmingsplan binnen deze bandbreedte valt. Dit ontbrak met name voor:

- het aantal scheepvaartbewegingen en de milieugevolgen hiervan (inclusief geluid);
- de gevolgen voor waterkwaliteit, met name de verzilting van het kanaal en de gevolgen hiervan voor de landbouw;
- de effecten vanuit het industrieterrein, inclusief de laad- en losactiviteiten, op de woningen die aan de overzijde van het kanaal zijn gelegen.

Hierdoor gaf het MER onvoldoende inzicht in de mogelijke milieugevolgen van het voornemen.

Aanvulling

De aanvulling geeft voldoende inzicht in de bandbreedte van de mogelijke milieugevolgen voor besluitvorming over het bestemmingsplan. De Commissie heeft hier wel de volgende opmerkingen bij.

- Duidelijk is dat het aantal extra scheepvaartbewegingen door realisatie van het havengebonden bedrijventerrein zeer beperkt is (en daarmee dus beperkte milieueffecten).
- De conclusies voor wat betreft de verzilting van het kanaal zijn aannemelijk. Wel hecht de Commissie belang aan monitoring en de genoemde aanbevelingen op pagina 23 van de aanvulling.
- De woningen aan de overzijde van het kanaal worden extra belast door industrielawaai (2-4 dB(A)). Dit is een waarneembare toename waarbij eventueel nadere maatregelen gewenst zijn.

2.3 Meest milieuvriendelijke alternatief

MER

In het MER is een aantal inrichtingsvarianten beschreven. Op basis van deze varianten is het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) gedefinieerd. Uit het MER bleek echter onvoldoende welke onderdelen van de eerder genoemde inrichtingsvarianten tot het mma behoren. Ook waren er onduidelijkheden ten aanzien van het netto oppervlakte bedrijfsterrein, de havendiepte, de maaiveldhoogte, de grondbalans en de bedrijfstijden.

Aanvulling

De aanvulling geeft een helder beeld van het mma en de daarbij bijbehorende onderdelen.

⁴ Waar het gaat om lacunes in de feitelijke gegevens over de toestand van het milieu als onvolkomenheden en onzekerheden in de gebruikte berekeningsmethoden en technieken kunnen deze als 'leemte' worden beschouwd.

3. OVERIGE OPMERKINGEN MET AANBEVELINGEN

De opmerkingen in het verdere advies hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen. De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

3.1 Geluidbelasting gevoelige bestemmingen

Uit het MER blijkt dat het aantal geluidsbelaste gevoelige bestemmingen bij alle alternatieven toeneemt ten opzichte van de referentiesituatie. Hierbij wordt in het MER opgemerkt dat (in alle alternatieven) de geluidsbelasting de maximaal te ontheffen waarde voor een nieuwe weg ter plaatse van geluidsgevoelige bestemmingen overschrijdt. Ook na ontheffing (58 dB) voldoen twee alternatieven (alternatief 1 en 3) niet aan de maximale waarde. In het MER staat 'in beginsel zullen de alternatieven, waarbij zich een overschrijding van de maximaal te ontheffen waarde voldoet niet gerealiseerd kunnen worden'. Ten aanzien van verkeerslawaaai zal dit tot extra geluidwerende maatregelen moeten leiden.

Voor industrielawaai wordt daarnaast geconstateerd dat de geluiduitstraling tot hogere geluidbelastingen bij bestaande woningen kan leiden. Duidelijk zal moeten worden toegelicht welke maatregelen genomen kunnen worden om deze hogere belastingen te voorkomen (zoals extra afscherming, isolatie, werktijden-beperking, juiste situering van een lawaaiproducerend bedrijf).

- De Commissie adviseert om voor besluitvorming de mogelijke maatregelen om geluidsoverlast te beperken inzichtelijk te maken.

3.2 Externe veiligheid

In het MER is een beschrijving van de effecten op de veiligheid van mensen gegeven. De toetsing is conform de wettelijke voorschriften uitgevoerd en laat zien dat aan de huidige regelgeving wordt voldaan.

De Commissie constateert dat het voornemen zou kunnen leiden tot een toename van het groepsgebonden risico (GR) ten gevolge van de hogedrukgasleiding aan de overzijde van het kanaal door een significante toename van het aantal mensen op het nieuwe havengebonden industrieterrein. Bij de uitgave van dat industrieterrein zal het bevoegde gezag dan ook telkens moeten bepalen of sprake is van significante toename van het groepsrisico.⁵

- Indien dan blijkt dat er sprake is van een significante toename van het GR adviseert de Commissie deze toename bij besluitvorming te verantwoorden.

⁵ In het concept Besluit transportroutes externe veiligheid wordt een toename van minder dan 0,1*oriënterende waarde, of een toename van minder dan 10% waarbij de oriënterende waarde na toename niet wordt overschreden, als niet significant beschouwd en kan verantwoording achterwege blijven.

3.3 Vormgeving en plaats haven

In het MER zijn drie inrichtingsalternatieven onderzocht waarbij gevarieerd is met verschillende ruimtelijke aspecten, waaronder de vormgeving en plaats van de haven.⁶ Volgens het MER zou op basis van de Richtlijn Vaarwegen een langshaven van langer dan 400 meter direct in het kanaal niet te realiseren zijn. De Richtlijnen Vaarwegen geven slechts aan dat een langshaven niet de voorkeur verdient bij een aantal scheepvaartbewegingen van meer dan 30.000 per jaar of vanaf klasse V vaarwegen. Beide lijken niet van toepassing op het voornemen, zodat de aanleg van een langshaven mede in overweging kan worden genomen. Aangezien de milieueffecten van het voornemen vooral door de bedrijven zal worden bepaald en niet zozeer door de vormgeving van de haven kan met de informatie in het MER worden volstaan.

3.4 Nut en noodzaak

In het MER wordt een onderbouwing gegeven van de behoefte voor het havengebonden bedrijventerrein. Uit het MER blijkt dat er voldoende 'droge' bedrijventerreinen zijn, maar dat er nog wel ruimte bestaat voor een 'nat' bedrijventerrein. Vanuit een economische invalshoek streeft de initiatiefnemer ernaar om met de aanleg van dit nieuwe, havengebonden bedrijventerrein, een economische impuls aan het gehele gebied te kunnen geven.

- De Commissie benadrukt het belang van de borging van de watergebondenheid van het bedrijventerrein in het bestemmingsplan.

3.5 Grondbalans en waterhuishouding

In het MER wordt gesteld dat het bestaande drainage systeem in werking blijft. Gezien de benodigde terreinophoging, het graven van de waterlopen en bebouwing acht de Commissie dit onwaarschijnlijk.

In de richtlijnen is gevraagd om inzicht te verstrekken in de grondbalans en de methode van aan/afvoer van de benodigde grond. In het MER wordt aangegeven dat ook bij hergebruik van grond die vrijkomt bij aanleg van bijvoorbeeld de haven, geen gesloten grondbalans zal worden verkregen. Het MER maakt niet inzichtelijk hoe de grondbalans sluitend wordt gemaakt (aan- of afvoer van grond), op welke wijze grond zal worden aan- of afgevoerd en wat de mogelijke effecten hiervan zijn.

- De Commissie adviseert de grondbalans voor besluitvorming nader toe te lichten.

⁶ Zie paragraaf 4.3 (pagina 69) van het MER voor een overzicht van ruimtelijke aspecten waarmee gevarieerd is.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord en Heijmans Vastgoed

Bevoegd gezag: gemeenteraad van de gemeente Anna Paulowna

Besluit: wijziging bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C4.1, D11.3

Activiteit: aanleg van een binnenhaven bevaarbaar voor schepen met een laadvermogen van 1350 ton en een bedrijventerrein van maximaal 84 hectare bruto (maximaal 60 hectare netto)

Betrokken documenten:

De volgende documenten zijn bij de toetsing betrokken:

- MER Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein Kop van Noord-Holland, februari 2009, Witteveen+Bos;
- Aanvulling MER Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein Kop van Noord-Holland, juli 2009, Witteveen+Bos.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Polderbode: 28 mei 2008

advies aanvraag: 5 juni 2008

ter inzage legging: 29 mei 2008 tot en met 9 juli 2008

richtlijnenadvies uitgebracht: 5 augustus 2008

richtlijnen vastgesteld: 25 augustus 2008

kennisgeving MER in het Noordhollands Dagblad: 11 maart 2009

aanvraag toetsingsadvies: 31 maart 2009

ter inzage legging MER: 12 maart 2009 tot en met 23 april 2009

toetsingsadvies uitgebracht: 27 augustus 2009

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een voldoende plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ing. W.J. Dirks
ir. C. van der Giessen
M.A.J. van der Tas (voorzitter)
ir. R.F. de Vries
drs. F.H. van der Wind (werkgroepsecretaris)

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. R. Timmer, woonplaats onbekend
2. Omwonenden Plangebied RHB Kooypunt, Buurtschap de Kooij & de Rijksweg, ondertekend door 17 buurtbewoners, Den Helder
3. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Edam
4. LTO Noord, Haarlem
5. Milieufederatie Noord-Holland, Zaandam
6. Van Eyck van Heslinga advocaten namens G.J. Loozeman, Den Helder
7. Landschap Noord-Holland, Castricum
8. A. Talsma, Den Helder

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Regionaal havengebonden bedrijventerrein Kop van Noord-Holland en de aanvulling daarop

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord en Heijmans Vastgoed B.V. hebben het voornemen om in de gemeente Anna Paulowna een havengebonden bedrijventerrein te realiseren. Voorzien wordt een binnenhaven bevaarbaar voor schepen met een laadvermogen van 1350 ton en een bedrijventerrein van maximaal 84 hectare bruto (maximaal 60 hectare netto). Ten behoeve van de wijziging van het bestemmingsplan is een milieueffectrapport opgesteld.

ISBN: 978-90-421-2716-6

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

